

dolgove in recimo, da je mej temi polovica takih, od katerih ni treba plačevati obrestij — kakor so dote žen, poboljški za roditelje, dote za brate in sestre, ki ostanejo pri hiši itd., in vzemimo, da se plačuje od ostalih 30.000.000 gld. obrestij samo po 5 odstotkov, znašajo obresti na leto poldrugi milijon. Tako je bilo že pred leti na Kranjskem, prav podobno, morda še nekoliko slabše, pri nas na Štajarskem, zlasti ker bolj in bolj peša vinska trta, mnogim krajem najboljši prihodek.

Te številke govore prestrašljivo. Taka nesorazmerna zadolženost — domisli se samo: v naši državi že pred leti 13 dvajsetink vse zemlje zadolžene! — in ta prezadolženost raste še zmirom z dne do dne: če jeden kaj plača, jemlje jih pet ali še več drugih na posodo, ko ne morejo drugače! Kam nas to privede? Z nujno, neustavno silo v nepredaljnem času v neovržno gotov propad poljedelskega stanu — če se ta tok o pravem času ne zavre. To je tako brezdvomno, kakor je brezdvomno, da voz, ki začne drčati z vrh brega navzdol, pridriči v dol, če ga kaj ne zaustavi. In to spoznanje, da kmetištvo gine in da, če stvari tak ostanejo, v kratkem premine, kakor je na Angleškem že, to spoznanje je prva točka, katero želim globoko vtisniti kmetom; zakaj poljedelci se držé kolikor mogoče starega in se vse premalo menijo za sedanje družabno gibanje in ne bodo se mu pridružili z vsjo potrebno vne-moj, dokler ne uvidijo, da je to neizbežno potrebno, če se hočejo ohraniti na svojih zemljah — da jim je jedina rešitev krščansko-družabna preosnova.

Ali je v takih razmerah, posebno kedar se udarijo razne večje uime, mogoče kaj drugega nego da kmet za kmetom propade? In propadajo oratarji za res hitro. Nekaj primerov! Na Nemškem je bilo l. 1882. izmed vseh prebivalcev še 42 in pol odstotka kmetovalcev; l. 1896. pa samo še dobrih 35 odstotkov; v teh kratkih letih se je torej zemljedelsko ljudstvo grozno zmanjšalo, če prav se je prebivalstvo sploh mogočno zmnožilo; niža se leto za letom zelo, kar bi lahko dokazal z mnogimi številkami. Na Ogerskem se je skrčilo v desetih letih za 748.457 glav. V Avstriji je bilo l. 1869. še 67 in dve desetinki odstotka kmetovalskih ljudij, l. 1880. še 63 in 6 desetink odstotka, l. 1890. že samo 62 in 4 desetinke odstotka.

Strahotno dokazujejo kmetiško hiranje tudi prisilne dražbe. Na Ogerskem je prišlo n. pr. samo l. 1896. celih 15.000 posestev na boben, v Avstriji jih pride na boben vsako leto deset do dvanaest tisoč. In pri

tem zgubivajo upniki poprek malo da ne polovico svoje upnine. V malej kranjskej deželi, navaja g. Povše, je bilo l. 1868. prodanih 276 kmetij; uknjiženih dolgov so imele 675.936 gld., a izkupila se je le dobra polovica: 383.901 gld. so upniki zgubili. L. 1892. je bilo tako prodanih že 537 kmetij — upniki so zgubili posojenih jim 241.923 gld. V dobi od l. 1868. do l. 1892. je bilo dražbanih 10.190 kmetij (samo na Kranjskem!) — upniki so zgubili pri njih celih 6 milijonov gld.! Zato se pa že nekatere hranilnice branijo posojati na zemljišča, če neso še močno trdna. To pa kmeta še bolj stiska in tlačí, ker mora v sili iskati posojila pri trdosrčnih oderuhih na velike, včasí na kar grozne obresti.

Preglej, dragi kmet ali blagi kmetov prijatelj, še jedenkrat te vrstice! Kažejo ti jasno neizbežen propad, v kateri se zgrudiš prej ali slej tudi ti, če se ne zaveš pravočasno in ne začneš truditi se za potrebne pre-naredbe. Za začetek kar danes skleni: čim prej tem bolje moramo zasnovati tudi v naši župi (fari), tudi v naši občini najprej Rajfajznovko, potem pa v kratkem tudi kmetiško zadruho — na podlagi, kakršno sem ti že nasvetoval. Človek obrača, Bog obrne; a Bog ne obrne, če človek ne obrača. Torej na delo! J. M. Kržišnik.

Zdravje cesarjevo.

Cesar sicer že ne čuti nobenih bolečini več, toda na zrak še ne sme mnogo, da se nanovo ne prehladi. Vsled tega je namesto cesarja prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand novoimenovanemu kardinalu dr. Missii položil v dvorni kapeli baret na glavo.

Učni načrt za višje gimnazije.

Deželni šolski uradom je došel razpis ministra za uk in bogačastje, s katerim se načrt za pouk v matematiki in fiziki na višjih gimnazijah znatno olajšuje in oprošča. Istodobno skušajo, da bi za prirodeslovje uveli več ur na teden.

Zadružno gibanje na Koroškem.

Skladišče v Sinčivasi se že pridno zida. Stavba bo 18 metrov dolga, 13 metrov široka in 12 metrov visoka, ter tako močno podstavljena, da bodo zgornji prostori lahko nosili do 25 vagonov (2500 meterskih centov) žita. Prvo nadstropje bo zvezano z železniško postajo po 40 metrov dolgem mostu.

Nemci v Ameriki.

Kakor se poroča iz De Droita, je dne 22. t. m. imelo tamkaj nad 3000 Nemcev

shod, kateri je vsprejel resolucijo, ki napada vsako zaveznitvo mej Anglijo in Ameriko ter protestuje proti temu, da bi se Amerikancem nadevalo ime Anglosaksov. Saj pravimo: Nemci «se čutijo» povsodi, Slovani pa niti doma ne!

Mirovna konferenca.

Udeležnikom mirovne konference se je posrečilo končno priti do sporazumljenja glede na ustanovitev mednarodnega razsodišča in sicer bi imelo tako razsodišče svoj sedež v Haagu, člani bi bili tamkajšnji določeni diplomatiški zastopniki, predsednik pa bi bil nizozemski minister za zunanje posle.

Kmetje na Ruskem.

Kmetje na Ruskem imajo v sedanjem carju dobrega vladarja. Za finske kmete, katerih je 34% brez zemljišča, določil je ruski car, da se v finskem proračunu določi svota, s katero bi se jim zopet nakupila zemljišča.

Dopisi.

Iz Celja. (Sonnenwendfeier.) Vse mesto je bilo ta večer na nogah. Vse je hotelo videti to krasno veličastno nemško slavnost. Vleklo je tudi mene na sveži zrak. Prišedšemu iz mesta na leseno brv, ki vodi preko Savinje v šetališče, prihajala mi je bojazen, kaj ako bi se brv podrla, kajti slaba brv škripala in zibala se je pod ljudsko množico, kakor menda niti Bereziški most ne pod francosko vojsko. Srečno sem dospel čez njo v mestni vrt. Prvo kar me je tukaj spominjalo na nemško slavnost, je bila vreseča in razsajajoča druhalj solarjev iz tukajšnje znamenite nemške ljudske šole. Z lampijoni v roci in s «Heil und Sieg» v ustih klatili so se po noči okoli. — Obljubilo se je tem otrokom zato «sodelovanje pri slavnosti» od nekaterih gospodov vsakemu po 10 kr. in pijače, kolikor je poželijo. Nesrečna mladež! Brez kakih daljnih ovir prišel sem na kapucinski most, kjer je bila istotako precejšnja množica ljudij. Čudno, kamor sem ta večer prišel, slišal sem slovensko govorico. E, seveda! Danes so zbrani Nemci v «Waldhausu», kjer jih bode mladi dr. Ambrožič navduševal za velikonemške budalosti; gotovo ne bode tudi pozabil omenjati, da vsi kresovi, ki danes po Slovenskem gorijo, so tako popolnoma nemškega izvira — kakor on sam. Tako se govori! Previdni Nemci pa so ta večer postavili še straže in sicer edno k

Od tega sv. kraja sli smo kake četrte ure nazaj proti severu v vas Ajn Karim, obiskat pravi dom Krstnikovih starišev. Lepa frančiškanska cerkev vzdiguje se tu, s kupolo in s tremi ladjami; veliki oltar posvečen je Materi Božji in razun njene podobe nahajajo se še tam krasni kipi njenih starišev in pa starišev Janezevih; na stranskem oltarju, na katerem je shranjeno presv. Rešnje Telo, pa stojita dve nenavadno lepi mramornati statvi (kipa) sv. Frančiška in sv. Klare v naravni velikosti. Od tod smo prišli po stopnicah navzdol v podzemeljsko votlino in kapelo, kjer je zibel tekla «največemu izmed vseh od žen rojenih» sv. Janezu K.; pod mramornatim oltarjem se namreč nahaja latinski napis: Tukaj se je narodil predhodnik Gospodov. Življenje sv. Krstnika predstavljajo v mramoru vrezane podobe, kakršnim pravimo relief in več gorečih lamp vedno razsvetljuje to svetišče in njegove znamenitosti. Obiskali smo še oltar sv. Elizabete in povsod malo pomolili; potem so nas pa oo. frančiškani spremili v svoj samostan in nas prijazno pogostili s kruhom in vinom.

Zdaj sem sicer že povedal poglobitno, kar smo videli v rojstnem kraju Janeza K.; vendar bi ne bilo lepo ali bilo bi skoraj krivično, ako bi ne omenil Sionskih sester; katere nune imajo v Ajn Karimu mal sa-

mostan in sirotišnico. Njihov ustanovitelj o. Alfonz Ratisbon jim je res tukaj pripravil lepo naselbino, ker s pomočjo evropskih vrtnarjev vstvaril je na precej pustem kraju nekaj zemeljski raj in ne spominjam se, da bi bil v sv. deželi videl lepših gredic in mišnejših nasadov, kakor na tem prijaznem holmcu; le visoke brajde in cveteči in duhteči vrtovi obdajajo cerkvico in samostan Sionskih sester. Deklice sirote pele so romarjem v pozdrav nemške in arabske pesni, nune so nam pa uljudno postregle s črno kavo in limonado; kako vendar dobro dene tujcu, ko vidi, da smo vsi katoličani, bodisi v Evropi ali v Aziji ali kje drugod, ene misli in enega duha, ker smo vsi združeni po isti sv. veri. Toda tudi tukaj vzbudili so se nam hitro za veselimi otožni čuti, ko smo spoznali, da se pobožni Ratisbon ne veseli več svojega dela; umrl je 6. maja 1884 in preprosto križ s trnjevo krono in z napisom: «V Sionu sem utrjen» zaznamlja na lepem pokopališču njegov grob, nad katerim žalostno svoje veje pobeša bujno cveteče drevo tamariska. Sicer pa imajo Sionske sestre pri sv. Janezu le svojo podružnico, ker njih glavni in materinski samostan je v Jeruzalemu pri Ecce homo oboku. V soboto zjutraj smo imeli v njihovi cerkvi zadnjo slovesno službo Božjo in zato hočem več o njih povedati.

Poglavitna naloga Sionskih sester je, da molijo za spreobrnjenje nevernih judov in sicer na ravno tistem kraju, na katerem je po farizejih zapeljano judovsko ljudstvo zavrlo svojega Zveličarja, namreč v sodnijski hiši Poncija Pilata. S tem namenom ustanovil jih je v Parizu l. 1856 o. Alfonz Ratisbon, ki je bil sam rojen jud in se je še le pozneje na čudovit način spreobrnil na priprošnjo preblažene device Marije. Kupil jim je v Jeruzalemu zemljišče, jim postavil primeren samostan in lepo cerkev; polovica tistega obokanega zida, na katerem je stal Kristus, ko ga je Pilat predstavil našuntanemu ljudstvu z besedami: «Ecce homo, Glej kak človek,» sega pri glavnem oltarju v cerkev Sionskih sester in stoji na njem lepa mramornata Ecce homo-podoba, katero so rajni papež Pij IX. blagoslovili. Razun tega zapazi vsakdo nad velikim oltarjem velikansk napis z zlatimi latinskimi črkami: Pater, dimitte illis; non enim sciunt quid faciunt t. j. Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo! Pri vsaki sv. maši po povzdigovanju ponavljajo in pojejo pobožne sestre to Jezusovo molitev za uboge jude in sicer ne brez vspeha, ker se je že več judinj spreobrnilo. Stranski oltar je posvečen «bridkemu obličju Gospodovemu», in blizu cerkvenega vhoda pa je podoba «žalostne matere Božje s Kristusovim truplom